

Лисенко А.,

*кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри аудиту, обліку та оподаткування*

Поярков М.,

*здобувач третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти
Центральноукраїнський національний технічний університет*

ПОДАТКОВІ НАДХОДЖЕННЯ ЯК НЕВІД'ЄМНИЙ КОМПОНЕНТ ФОРМУВАННЯ ПРОГНОЗІВ РОЗВИТКУ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ СИСТЕМ

Авторами систематизовано основні компоненти комплексу прогнозів розвитку соціально-економічних систем, досліджено податкові надходження як складову доходів зведеного бюджету України, акцентовано увагу на їх важливій ролі у забезпеченні соціальних стандартів та формуванні прогнозів розвитку соціально-економічних систем.

Ключові слова: податкові надходження, прогнозування, соціально-економічні системи.

Комплекс прогнозів розвитку соціально-економічних систем поєднує базові та соціально-економічні прогнози. Зокрема, до переліку базових прогнозів належать прогнози блоку ресурсного забезпечення (демографічного стану, природних ресурсів, НТП) та прогнози зовнішніх впливів на функціонування суб'єктів господарювання (зовнішньоекономічних, зовнішньо- та внутрішньополітичних). Соціально-економічні прогнози формуються шляхом поєднання блоку економічних прогнозів (сукупної пропозиції й сукупного попиту, галузевої структури економіки, рівня інфляції) та блоку соціальних прогнозів (загального рівня життя населення, зайнятості та безробіття, розвитку сфер освіти, охорони здоров'я, культури та мистецтва).

Базові прогнози є підґрунтям формування прогнозів соціально-економічного розвитку. Водночас, при розробці прогнозів розвитку соціально-економічних систем на макроекономічному рівні необхідно враховувати спроможність держави щодо формування обсягу бюджетних надходжень.

Бюджетну систему України формують державний та місцеві бюджети (бюджет Автономної Республіки Крим, обласні, районні бюджети та бюджети місцевого самоврядування). Сукупність показників бюджетів, що використовуються в процесі аналізу й прогнозування економічного та соціального розвитку держави, являють собою зведений бюджет України, який, у відповідності з Бюджетним кодексом, включає показники Державного

Секція 2. Інструменти інтелектуального аналізу даних та прогнозування розвитку соціально-економічних систем

бюджету України, зведеного бюджету АРК, а також зведених бюджетів областей, міст Києва та Севастополя [1].

В структурі доходів зведеного бюджету України вагому частку займають податкові надходження. Так, у 2023 р. сукупний обсяг податкових надходжень до зведеного бюджету країни становив 52,8 % від загальної суми доходів, у 2022 р. - 61,1 % [2].

Склад та обсяги податкових надходжень, які формували дохідну частину зведеного бюджету України в 2022 та 2023 рр., представлено на рис. 1.

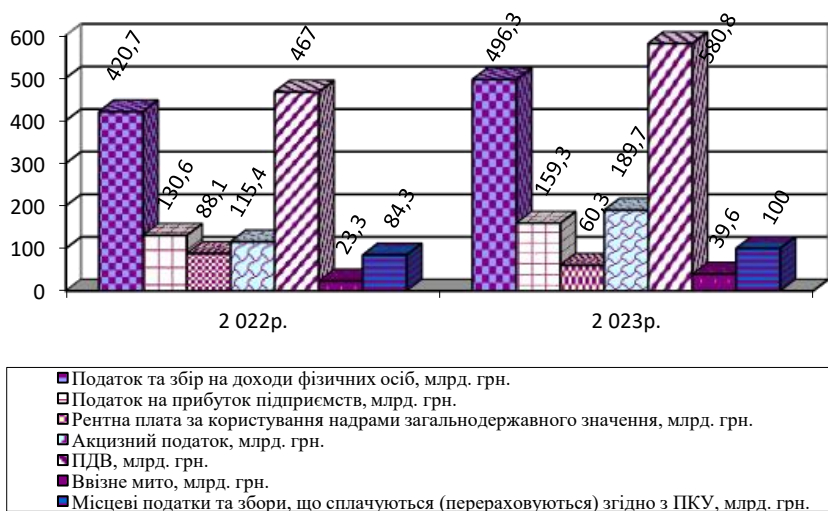

Рис. 1. Склад та обсяги податкових надходжень, які формували дохідну частину зведеного бюджету України в 2022 та 2023 рр.

Джерело: побудовано авторами на підставі [2].

Слід зазначити, що в структурі податкових надходжень до зведеного бюджету України у 2022-2023 рр. найбільш вагомою була частка податку на додану вартість, а також податку й збору на доходи фізичних осіб.

Отже, податкові надходження, як невід’ємна складова доходів зведеного бюджету України, відіграють важливу роль у забезпеченні соціальних стандартів та формуванні прогнозів розвитку соціально-економічних систем.

Список використаних джерел:

1. Бюджетний кодекс України від 08.07.2010 р. № 2456-VI (редакція від 01.01.2024 р.). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17#n179> (дата звернення 28.02.2024).

2. Офіційний сайт Міністерства фінансів України. Бюджет 2023 року.
URL: https://mof.gov.ua/uk/budget_2023-582 (дата звернення 28.02.2024).

Макарчук О.,

кандидат економічних наук, доцент,

доцент кафедри статистики та економічного аналізу,

Національний університет біоресурсів і природокористування України

Шиманська Т.,

студентка,

Національний університет біоресурсів і природокористування України

РОЛЬ ПРОГНОЗУВАННЯ У ПРИЙНЯТТІ ЕФЕКТИВНИХ УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ

У роботі досліджено сутність прогнозування та обґрунтовано використання методів прогнозування для управлінських рішень. Динамізм середовища функціонування більшості вітчизняних підприємств вимагає формування прогнозів розвитку господарської ситуації у майбутньому для успішної довгострокової реалізації мети, зокрема і зниження чи мінімізації негативного впливу різних чинників.

Ключові слова: прогнозування, ефективність управлінських рішень, ризик, чинники, методи.

На сьогодні прогнозування як найбільш ефективний інструмент менеджменту активно використовується на всіх рівнях управління, зокрема країни, регіонів, галузей, підприємств різних форм власності і організацій. При цьому точність прогнозу залежить як від його часового горизонту, так і від якості вихідної інформації. Так, за відсутності якісних (достовірних, своєчасних, повних) даних підприємство схильне до прийняття помилкових рішень, що, у подальшому, може призвести до втрати позицій на ринку, погіршення фінансового стану та інше [1].

Сутність поняття «прогноз» є близьким до «планування», однак між ними є суттєва відмінність. Термін «прогноз» (від грец. – prognosis – передбачення) - це імовірнісне судження щодо стану будь-якого об'єкта або явища в майбутньому з відносно високим ступенем достовірності, яке базується на основі спеціальних наукових дослідженнях. Його відмінність від планування полягає у тому, що прогнозування спрямоване переважно у майбутнє. У зв'язку з цим, прогнозування розглядають як систему наукових досліджень кількісного та якісного характеру, що спрямовані на з'ясування тенденцій розвитку об'єкта і